

AZ ÉN ÉS A VILÁG

Étkezzünk egészségesen!

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
beszéd fogyatékos tanulók
együttneveléséhez

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

Szk-101-13-AdB

A modult készítette:

Vassné Juhász Julianna

Az adaptációt készítette:

Hernádi Krisztina

Ajánlott korosztály	6–7 évesek
Ajánlott időkeret	3×45 perc
A modul közvetlen célja	Szerezzen tapasztalatot az egészséges, egyben kulturált étkezésről.
A modul tartalma	A gyerekek az egészséges táplálkozás elveit kísérlik meg alkalmazni saját étrendjük kontrollálásával, helyes étrendek összeállításával.
Megelőző tapasztalat	Az előző napi étkezés megfigyelése, lerajzolása.
Ajánlott továbbhaladási irány	Vitaminnap bevezetése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes kompetencia: önkontroll, egészségvédő-képesség, tudatosság
	Kognitív kompetencia: ábraolvasás, összefüggéskezelő-képesség, rendszerezőképesség, motívumelsajátító képesség Anyanyelvi fejlesztés
	Szociális kompetencia: kulturális relativitás, véleményalkotás, véleménynyilvánítás, együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember a természetben
	Tantárgyakhoz: természetismeret, társadalomismeret
	Modulokhoz: Mozogni jó!, Biztos, hogy beteg vagyok?
Támogató rendszer	Barna Mária: <i>Gyermekek táplálkozása</i> . Megjelent: Az iskola-egészségügy kézikönyve. Anonymus, Budapest, 1998. Émilie, Beaumont-Phillippe, Simon: <i>Nézd, milyen az emberi test!</i> Passage Kiadó Kft., Budapest, 2000. Fehérné Mérey Ildikó: <i>Se többet, se kevesebbet</i> . Press Publica Kiadó–Útmutató Kiadó, Budapest, 2000. Polcz Alaine: <i>Főzzünk örömmel!</i> Kaligram Kiadó, Budapest, 2006. Dr. Spencer, Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . ÖNKONET Kft., Budapest, 2001. Auer Éva (szerk.): Ajánlások beszéd fogyatékos gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák. sul Nova Kht., Budapest, 2006.

AZ ADAPTÁCIÓ KÖRE

A beszéd fogyatékosok köre igen heterogén. Azonos beszédhibafajtán belül is nagyfokú az eltérés, hiszen a tünetek jellege, a beszéd sérülés foka, fejlődési üteme, a kísérő problémák jellemzői egyénenként különbözők. A beszédzavarok egy-egy tanulónál halmozottan is előfordulhatnak. Az iskolai oktatás, az egyéni megsegítés a pedagógiai, logopédiai ellátás, a beszédbeli akadályok jellegétől függ. Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- Megkésett beszédfejlődés
- Diszfázia
- Súlyos beszédészlelési és beszéd megértési zavar
- Diszlália

- Orrhangzós beszéd
- Dizartria
- Dadogás
- Hadarás
- Diszfónia
- Mutizmus
- Diszlexia
- Diszgráfia

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A különböző feladatokat választhatóan kell kezelni. Az A, B, C variációk szabadon alkalmazhatók, nem kell mindegyiket elvégeztetni a gyerekekkel.

A kooperatív kiscsoportokban (lehetőleg 4 fő) különösen ajánljuk a táplálkozási szokások tekintetében heterogén csoportok képzését, hiszen ez szolgálja leginkább a tolerancia fejlődését. A modult aktuális eseményhez is köthetjük. (Például egészség és sport hete az iskolában.) Mielőtt megtartjuk a foglalkozást, célszerű végiggondolni, milyen szokásokat figyelhetünk meg az osztályban a témával kapcsolatban.

Fontos, hogy pontosan tudjuk, ki az a gyerekek közül, akinek a táplálkozással kapcsolatban esetleg nehézségei vannak: túlsúlyos, liszt-, tej- vagy cukorérzékeny stb. Fontos, hogy ezt a nehézséget kellő figyelemmel, de az érzékenység/probléma jelentőségét nem túlozva tárgyyszerűen kezeljük. Mintha arról beszélnénk, hogy van, aki érzékenyebb a hőmérséklet változására, van, aki kevésbé. A nehézséggel küzdő gyerek önképét erősen befolyásolja, ha nem fordítunk rá gondot, vagy ha túlságosan kiemeljük a vele való törődést.

Ha az osztályban többségében szegénységben, mélyszegénységben élő gyerekek járnak, akkor nagy gondot kell fordítanunk arra, hogy ötleteket adjunk, hogyan lehetne olcsó, egészséges ételekkel kiegészíteni a táplálkozásukat. (Kitűnő megoldás ilyenkor a szülőkkel lépni kapcsolatba, nekik segíteni ebben, akár szülők főzőtanfolyama révén. Lásd a támogatórendszerben Polcz Alaine szakácskönyvét.)

Ha az osztályba szegény és gazdag gyerekek egyaránt járnak, ne menjünk végig a modul egyes tevékenységein, ne tegyük ki a szegényeket annak, hogy előző napi étlapjukat gazdag gyerekével kelljen összehasonlítaniuk. Ilyenkor legjobb, ha olcsó, egyszerű ételeket – például salátákat – készítünk el együtt a gyerekekkel, és ehhez kapcsoljuk az ételmiszer-piramissal kapcsolatos tudnivalók megbeszélését.

Ez a téma kiváló alkalom arra, hogy gazdag gyerekek ételt prédáló szokásainak iskolai korlátozására – a gyerekekkel közösen kialakított – szabályokat vezessünk be. (Ételt szeméttbe nem dobunk, ha van rá mód, komposztálöhelyet alakítunk ki az udvaron stb.)

A beszéd fogyatékos gyermekek többségére jellemző az anyanyelv fejlődésében tapasztalható kisebb-nagyobb elmaradás. A verbális fejlesztés ezért célként és eszközként is megjelenik, szinte valamennyi tevékenység közben. Ennek feladata a tanuló közlési vágyának szabad önkifejezésének elősegítése. Kezdetben fogadjuk el és segítsük a gyermek egyéni kommunikációs formáit, ezzel is erősítve egy magasabb kommunikációs szint elérését.

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
					Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE						
I/a Varázslat						
A	A tanító felolvassa a Varázslat című történetet. 5 perc		Hangulati előkészítés Belső képalkotás Szövegértés	Frontális osztálymunka – bemutatás Súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar esetén nem javasolt		P1 (Varázslat)
B	A gyerekek kiscsoportban elolvassák a Varázslat című történetet és eljátsszák. 10 perc		Hangulati előkészítés Értő olvasás Testbeszéd Szóbeli kifejezőkészség Beszédbátorság	Csoportmunka – előadás Diszlexia, diszgráfia esetén nem javasolt	D1 (Varázslat)	
I/b Kedvenc ételem						
A	A gyerekek szóban befejezik a történetet. 5 perc		Véleményalkotás Önkontroll Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		
B	A gyerekek a helyzetgyakorlatban befejezik a történetet. 5 perc		Rögtönzés Önkontroll Szóbeli kifejezőkészség Testbeszéd Beszédbátorság	Csoportmunka – előadás		
C	A gyerekek rajzban befejezik a történetet. 10 perc		Szövegértés Vizuális kifejezőkészség Absztrakció	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás	D2 (A történet befejezése)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
					Diák	Pedagógus
I/c Miért eszünk sokfélét?						
	A gyerekek előveszik azt a rajzot, amelyen előkészületként lerajzolták, mit ettek az előző napon. Megbeszéljük, miért nem csak a kedvenc ételük szerepel rajta. 10 perc		Bemutató Összehasonlító képesség Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör Súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar esetén ügyeljünk a mondatok, a tanulóhoz intézett kérdések kidolgozottságára. Egyszerűsített, rövid formában közöljük a mondatokat. Mindig győződjünk meg arról, hogy a tanuló értette-e az elmondottakat.	Előző napi étrend rajza	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA						
II/a Mit is eszünk?						
A	A gyerekek kiválasztják a kártyák közül azokat, amelyek az előző napi ételeiket ábrázolják, és ezeket a kártyákat elhelyezik az ételmisszer-piramisban, majd kiegészítik a rajzot a táplálékpiramisnak megfelelően. 25 perc		Rendszerezés Gondolkodás Együttműködés	Csoportmunka – feladatmegoldás Diszfázia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, diszlexia, diszgráfia esetén győződjünk meg arról, hogy a tanuló tisztában van-e a szavak jelentés tartalmával. Dadogás, diszlália, orrhangzós beszéd, dizartria, diszfónia, mutizmus, diszlexia, diszgráfia esetén javasolt.	D3 (Élelmiszerek) Az „élelmiszer-piramis” nagyban csomagolópapírra rajzolva, feliratozva A feladat megoldása előtt célszerű képek – szóképek párosítása. (Élelmiszerek képe – neve.) Ez hasznos lehet diszlexia, diszgráfia esetén is.	P2 (Élelmiszer-piramis)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
					Diák	Pedagógus
B	A gyerekek gyurmából megformázzák előző napi ételeiket, majd elhelyezik azt az ételmyszer-piramison. Más színű gyurmából formázott „ételekkel” kiegészítik a „valóságos, tegnapi piramisukat”, úgy, ahogy kívánatos lenne. A gyerekek párt választanak, és a párok ellenőrzik egymás ételmyszer-piramisát. 25 perc		Absztrakció Finommozgás Rendszerezés	Frontális osztálymunka – önálló feladatmegoldás Diszfázia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, diszlexia, diszgráfia esetén győződjünk meg arról, hogy a tanuló tisztában van-e a szavak jelentéstartalmával. Dadogás, diszlália, orrhangzós beszéd, dizartria, diszfónia, mutizmus, diszlexia, diszgráfia esetén javasolt.	Gyurma, gyurma-alátét, az „ételmyszer-piramis” nagyban csomagolópapírra rajzolva, feliratozva	P3 (Gyurmázás)
II/b Hányszor eszem naponta?						
A	A gyerekek az előző nap fogyasztott ételeiket ábrázoló rajz segítségével megnevezik, az írni tudók leírják a fő étkezési időpontokat. 10 perc		Rendszerezés Szókincsbővítés Íráskészség Diszfázia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, diszlexia, diszgráfia esetén az időpontok – étkezések, az időbeli egymásutániság többszöri megerősítése fontos.	Kooperatív tanulás – szóforgó	Előző napi étrend rajza	
B	A gyerekek párosítják a napszakot az étkezés nevével. 10 perc		Rendszerezés Szókincsbővítés Íráskészség	Csoportmunka – megbeszélés, feladatmegoldás Diszfázia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar esetén győződjünk meg arról, hogy a tanuló tisztában van-e a szavak jelentéstartalmával.	D4 (Melyik étkezést hívjuk?) Diszlexia, diszgráfia tanuló az étkezések nevét szókártyára írva, esetleg szimbolikus rajzok segítségével a feladatot sikeresen megoldhatja.	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
					Diák	Pedagógus
C	A gyerekek étkezéseket és azok időpontjait rendezik. 10 perc		Rendszerezés Szókincsbővítés Értő olvasás Diszfázia, súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar, diszlexia, diszgráfia esetén az időpontok – étkezések, az időbeli egymásutániság többszöri megerősítése fontos.	Kooperatív tanulás – szóforgó	D5 (Csali mese)	
II/c Közös tízórai						
	A gyerekek közös tízórait készítenek és fogyasztanak el együtt. 25 perc		Együttműködés Finommozgás	Csoportmunka – tízórai-készítés	A könnyen beszerezhető alapanyagok (például saláták, zöldségek, kifli, sajt, citrom, cukor, teafilter stb.)	P4 (Tízórai)
II/d Terítsünk meg!						
A	A gyerekek valódi eszközökkel, természetes díszítőelemekkel megterítnek. 15 perc		Ízlésfejlesztés Együttműködés	Csoportmunka – dekorálás Diszlexia, diszgráfia esetén célszerű a téri irányok pontosítása, az eszközök helyének tisztázása.	Tányér, pohár, szalvéta, evőeszköz, terítő, termékek, virágok, váza	
B	A gyerekek hiányos terítéket egészítenek ki, szépítenek; vagy maguk tervezik meg egy asztal terítékét. 15 perc		Ízlésfejlesztés Együttműködés Finommozgás	Csoportmunka – megbeszélés, feladatmegoldás	D6 (Terítés) D7 (Rajzolj terítéket!) Színes ceruza	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Saját adaptációs kiegészítéseim (tevékenység; képesség)	A tevékenység célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
					Diák	Pedagógus
II/e Mikor érezzük jól magunkat étkezés közben?						
	A gyerekek megfogalmazzák, hogyan szeretnek étkezni. 15 perc		Szabályalkotás Szabálykövetés Szóbeli kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör Súlyos beszédészlelési és beszédmegértési zavar esetén ügyeljünk a mondatok, a tanulóhoz intézett kérdések kidolgozottságára. Egyszerűsített, rövid formában közöljük a mondatokat. Mindig győződjünk meg arról, hogy a tanuló értette-e az elmondottakat.		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS						
III/a Étlap összeállítása						
			Rendszerezés Összefüggéskezelő-képesség Együttműködés	Kooperatív tanulás – gondolkozz, beszélj meg! Dadogás, diszlália, dizartéria, mutizmus esetén biztosítsunk lehetőséget arra, hogy a tanuló írásban rögzíthesse, mutassa be érveit.	D8 (Étlap készítése)	
III/b Értékelés						
A	Minden csoport egy másik csoport által összeállított étrendet véleményez a tanultaknak megfelelően. 10 perc		Véleményalkotás Összefüggéskezelő-képesség Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés		
B	A gyerekek arról beszélgetnek, hogy mi az, amit eddig is a szükséges arányban fogyasztottak. 10 perc		Önkontroll Véleményalkotás Összefüggéskezelő-képesség Tudatosság	Frontális osztálymunka – beszélgetés		
C	A gyerekek az elkészült munkákból kiállítás rendeznek be. 10 perc		Szintetizálás Együttműködés	Csoportmunka – bemutatás		